

De Media hebben zich laten meesleuren door de retoriek van het 'Witte Huis'

De leden van de burgerbeweging 'Openheid over Irak' zijn diep teleurgesteld over Wouter Bos. Hij eiste herhaaldelijk dat er meer openheid komt over de Nederlandse steun aan de oorlog tegen Irak, maar nu wordt die belofte niet ingelost 'Is Wouter Bos dan toch een draaikont?'

Volgens **Allard de Rooi**

Mede-oprichter 'Openheid over Irak'

door Harm Ede Botje Vrij Nederland 10 februari 2007

Ik vind dat de bevolking het recht heeft om te weten waarom de regering in 2003 heeft besloten tot steun aan de oorlog tegen Irak. We kennen de officiële lezing, maar die rammelt aan alle kanten. We weten dat president Bush en premier Blair de wereld hebben voorgelogen. Ze wisten heel goed dat er geen massavernietigingswapens meer in Irak waren. Sinds een uitzending van *Zembla* in april 2004 weten we dat ook onze regering daarvan op de hoogte moet zijn geweest. De VN-wapeninspecteurs hebben haar ruim voor de oorlog persoonlijk laten weten dat van Irak geen dreiging meer uitging. Onze inlichtingendiensten waren dezelfde mening toegedaan. Maar onze ministers De Hoop Scheffer, Kamp en ook premier Balkenende schreeuwden van de daken dat Saddam Hoessein massavernietigingswapens bezat. Wat hadden die misleidende uitspraken te betekenen?

Ik ben lid van de PvdA en kom uit een rood nest. Mijn ouders, Rob de Rooi en de actrice Emmy Lopes Dias, waren medeoprichters van Nieuw Links. De burgerbeweging 'Openheid over Irak' zag begin 2004 het levenslicht. Ik was verontwaardigd over de leugens rond de oorlog. In die tijd was ik actief op een webforum van D66, daar werd toen veel gediscussieerd. Samen met een paar gelijkstemde zielen, onder wie Hein van Meeteren die voor die partij op de lijst voor de Tweede Kamer stond, zijn we begonnen. Het is uitdrukkelijk een breed burgerinitiatief met een soort PvdA-vehikel. In november 2006 hebben we de actie in de aanloop naar de verkiezingen nieuw leven ingeblazen. Binnen drie weken hadden we op onze website www.openheidoverirak.nu vijftienduizend handtekeningen binnen.

We hebben tientallen vragen. Wat heeft de regering, ondanks alle waarschuwingen vooraf, er bijvoorbeeld toe bewogen een veldtocht te steunen die zo dramatisch slecht was voorbereid dat hij op een gigantische ramp kon uitlopen? Waarom heeft de regering de adviezen terzijde geschoven van de directies juridische zaken van de ministeries van Buitenlandse Zaken en Defensie, die meenden dat de oorlog onrechtmatig was? En waarom is deze en andere cruciale informatie aan de Tweede Kamer onthouden terwijl tegelijkertijd werd gesteld dat alle beschikbare informatie met de Kamer is gedeeld?

Antwoorden op onze vragen krijgen we niet. De rechtse meerderheid in de Tweede Kamer hield de afgelopen jaren elke roep om openheid tegen. Steeds weer kregen we te horen dat men niets te verbergen had, maar dat alles geheim moest blijven. Tot in het absurde. Kamp die zegt dat we geen recht hebben op informatie over het functioneren van de inlichtingendiensten en de overheid omdat anders het functioneren van de inlichtingendiensten en de overheid in gevaar komt. Kan het nog gekker? Balkenende en de zijnen hebben de plicht verantwoording of te leggen. Zij zitten ervoor en namens ons, niet andersom. En zij hebben ons ook nog eens tegen onze uitdrukkelijke wens – negenentachtig procent van de Nederlanders was tegen de steun aan de oorlog – medeverantwoordelijk gemaakt.

Het doet me goed dat 'Openheid over Irak' ook uit de politiek veel steun heeft gehad. Vooral Kamerleden Bert Koenders van de PvdA en Harry van Bommel van de SP hebben zich enorm ingezet voor deze zaak. Zij willen er zeker van zijn dat we niet nog een keer op oneigenlijke gronden verzeild raken in een onbezonnen oorlog, bijvoorbeeld tegen Iran of Syrie. Mocht Koenders in het kabinet komen, dan verwacht ik dat hij bijvoorbeeld in de archieven duikt en het een en ander openbaar maakt. Naast Koenders en Van Bommel hebben we meer medestanders van naam. Publicisten als Bart Tromp, Thomas von der Dunk, Marcel van Dam en Ronald Plasterk komen regelmatig terug op de leugens rond Irak. En minister van Staat Hans van Mierlo noemde bij *Pauw en Witteman* de oorlog tegen Irak de grootste schande van de afgelopen jaren. Hij haalde hard uit naar Balkenende. Van Mierlo vond dat de premier eens moest erkennen dat de steun aan de oorlog verkeerd was geweest, net als de rest van de wereld, en dat hij anders geen premier meer zou mogen worden. Gelijk heeft hij.

We hebben alle ministers en Kamerfracties verscheidene brieven gestuurd waarin we om opheldering vragen. De christelijke partijen zijn de enige die nooit hebben gereageerd. Dat tekent vooral het CDA. Die was de locomotief van het regeringsbesluit, maar gaat ieder serieus debat uit de weg. De eigen mensen moeten ten koste van alles uit de wind blijven. En het gaat niet om een procentje AOW of zo, maar om oorlog en vrede, om de vraag of ons land wel had moeten instemmen met een oorlog die ook nog eens contraproductief is gebleken. Laten we niet vergeten dat CDA'er Camiel Endings met droge ogen heeft beweerd dat er van Irak wellicht zelfs een nucleaire dreiging zou uitgaan. Hij en zijn partijgenoten liepen voorop in het doen van angstaanjagende uitspraken waar Bush en Blair nog iets van konden leren. Zij hebben Saddams wapens tegen ons ingezet om een oorlog te legitimeren. Dan mogen we nu toch vragen waar die boude beweringen op waren gebaseerd? Nee dus. Dan krijgen we te horen dat we oude koeien uit de sloot halen. U wegwezen, mijnheer de burger, wordt ons dan toegebeten. U moet ons niet lastig vallen. En ons intussen om de oren slaan met "normen en waarden", en Wouter Bos beschuldigen van draaikonterij. Schaamteloos.

Minister Bot van Buitenlandse Zaken is enige gezagsdrager geweest die heeft geprobeerd een debat aan te zwengelen over de motieven om de oorlog te steunen. Hij zei in 2005 dat de diplomatie meer kans had moeten krijgen en wilde dat er werd teruggekeken, om daaruit lessen te trekken voor de toekomst. Dat is precies waar het om gaat. Maar nog diezelfde avond bood Bot met hangende pootjes zijn excuses aan. Dit had hij niet mogen zeggen van Balkenende de minister moest terug in zijn hok.

In de aanloop naar de oorlog zijn ook de Nederlandse media niet erg kritisch geweest. Ze hebben zich laten meesleuren door de retoriek van het Witte Huis. Net als de Amerikaanse kranten trouwens. Maar *The New York Times* en *The Washington Post* hebben tenminste ruitelijk hun excuses aangeboden aan de lezers. Zo hoort het: ze stelden dat ze te goedgelovig waren geweest over de door de regering-Bush gepresenteerde feiten betreffende de massavernietigingswapens. Zo dapper zijn ze in Nederland niet. Neem *de Volkskrant*: diens adjunct-hoofdredacteur Arie Elshout blijft de oorlog in weerwil van alle feiten verdedigen, en blijft beweren dat Blair en Bush heus niet hebben gelogen over de massavernietigingswapens. Hoe kan je als krant een adjunct in de lucht houden die zulke pertinente nonsens verkoopt? Ook nu nog zitten veel media te slapen. In de VS en het Verenigd Koninkrijk volgt de ene onthulling op de andere, en bijna allemaal roepen ze wezenlijke vragen op over de Nederlandse steun aan de oorlog. Maar we mogen al blij zijn als er drie regels in de krant verschijnen, overgenomen van het ANP.

In de onderhandelingen heeft de PvdA op het dossier-Irak zijn eis tot onderzoek laten vallen. Ze hebben drie jaar geprotesteerd en nu hoeft het niet meer. Die partij doet nu ook mee aan de doofpotcultuur. We zijn diep teleurgesteld in Wouter Bos. Is hij dan echt een draaikont?